

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Complectens Tertiam Partem Summæ Theologiæ. Cum Commentariis
Reuerendiss. D. Thomæ de Vio Caietani Cardinalis S. Sixti, Et Opvscvlis
Eivsdem In tres Tomos distinctis

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

6. Vtrum peccator accedens ad hoc sacramentum sit repellendus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72797](#)

*Super quae ostiis
me articulam fac-
sum.*

*Vtrum sacerdos debeat denegare cor-
pus Christi peccatori petenti.*

I Nar. aduerte Du-
ran. lib. 4. d. 9. ar.
ut. limitare dictum
Auctoris hic, scilicet
Oculus peccatoribus
lacra communio de-
negari, distinguunt n.
de sacerdote curato
se eius nictario seu
curam gerente, & fi-
mitem de tempore
generalis communio-
nis aut infirmitatis,
ad tempore alio, pu-
tique non gerentem
curam animarum de-
bere negare commu-
niem: ex eo quod
non tenetur illum
communicare etiam
cum licentia curati;
curatum autem extra
tempus generalis co-
munios, persuasio-
ris sine scandalo, ta-
men negare commu-
ni non debet. M. hi
autem videtur si distin-
ctio Dura, ut petens
eionem non exequatur
sacramentum quod
intendit debitum: tū
nullum video negan-
di oculi peccatori
publice se eionem in-
gerenti, siue si facer-
dos curatus, siue nō
modo iter paratus in
lati coicano quof-
cum. Errat est:
quia Christi actio, no-
stra est instruere: co-
fici autem quod Do-
minus non tenebatur
tunc ad communica-
dum apostolos, & de-
fici modicum su p-
seidio ponit set fine
scandalo evitare. Iu-
dam, infinitudo sacra-
mentum potest datum
intinctam buccellam,
qui sumpta exiuit
foras. Et confirmatur:
qua iudas non petit
communionem, & in
Dominus apostolici
chorum communii
cans ipsius cum cete-
ris inuitauit dicens:
Comedite, seu bibite
et hoc omnes.

*In édicto q.
4. cap. 1. art. 14.*
*aliam pro fa-
gallum, am-
plicem de-
bile & celi-
cari,*
*Ecclesie de
litteris & celi-
cari.*
*Referitur de
confessione
non prob-
beato.*

*Q*uocirca Durand.
diffinitio locum ha-
bere uiceur, quando
ad partem, coram a-
lum, tenetur petere ali-
quos sacerdos uellet
celebrare, & ipsum
communicare: cum
oculo peccatore, debet,
si sine scandalo
potest suum nega-
re ministerium. Dico
autem sine scandalo,
qua si negatio in da-

Ad SEXTVM sic proceditur. Vi
detur, quod sacerdos debeat
denegare corpus Christi peccato-
ri potenti. Non enim est facien-
dum contra Christi preceptum,
propter uitandum scandalum,
uel infamiam alicui: sed Domi-
nus præcepit Matth. 7. Nolite san-
ctum dare canibus. Maxime autē
datur sanctum canibus, cum hoc
sacramentum peccatoribus exhibe-
tur, ergo neque propter uitandum
scandalum, neque propter
uitandam infamiam alicuius, de-
bet hoc sacramentum peccatori
potenti dari.

C 1. Prater. De duobus malis mi-
nus malum est eligendum: sed mi-
nus malum esse uidetur, si peccator
infametur, uel etiam si ei hostia
non consecrata detur, quam si su-
mens corpus Christi, mortaliter
peccet. uidetur ergo hoc potius es-
se eligendum, quod uel infame-
tur peccator petens corpus Chri-
sti, uel etiam quod detur ei hostia
non consecrata.

C 2. Prater. Corpus Christi interdu-
tatur suspectis de criminis, ad eo-
rum manifestationem legitur. n.
in Decreto f. 2. q. 4. Sæpe contingit,
ut in monasteriis monachorum,
furta perpetrentur: icirco statui-
mus, ut quando ipsi fratres de ta-
libus expurgare se debent, missa
ab abate celebretur, uel ab ali-
quo ex præsentibus fratribus, &
sic expleta missa, omnes commu-
nicentur in hac uerba, corpus
Christi sit tibi hodie ad probationem
& infra. Si episcopo aut presbyte-
ro aliquod maleficium fuerit im-
putatum, in singulis missa celebra-
ri debet & communicari, & de
singulis sibi imputatis, innocentem
se ostendere: si peccatores
occultos non opertor manifesta-
ri: quia si frontem uerecundiæ ab-
iecerint, liberius peccabunt, ut Au-
gu. dicit in lib. de uerbis Domini. ergo peccatoribus occultis no-
nō est corpus Christi dandum,
etiam si petant.

D 1. Primi V. ergo dicendum, quod sancta prohi-
bentur dari canibus, id est, peccatoribus manifestis:

sed occulta non possunt publice puniri, sed sunt di-
uino iudicio reseruanda.

E 2. Secundum V. dicendum, quod licet peius sit

peccatori occulto peccare mortaliter, sumendo cor-
pus Christi, quam infamari, tamen sacerdoti mini-
stranti corpus Christi, peius est peccare mortaliter, in
famando iniuste peccatorum occultum, quam quod
ille mortaliter peccet, quia nullus debet peccatum mor-
tale comittere, ut alium libereta peccaro. unde Au-
gustinus f. dicit in lib. q. super Genes. periculissime
admittitur hæc compensatio, ut nos faciamus aliquid
mali, ne alius gratius malum faciat. Peccator tamen
occultus potius deberet eligere infamari, quam in-
digne ad mensam Domini accedere. Hostia tamen
non consecrata nullo modo debeat dari loco conse-
crate: quia sacerdos hoc faciens, quantum in se est, fa-
cit idololatrie illos, qui credunt esse hostiam confe-
cratam, siue alios presentes, siue etiam ipsum sumen-
tem: quia ut Aug. * dicit, nemo carnem Christi mādu-
cet, nisi pri⁹ adoret, unde extra de celebratione mis-
sarū, c. de homine, dicitur, licet is, qui pro sui crimi-
nis

num vergeret, fama
ipsius peccatis, par-
eret ratio in hoc ca-
su, & in casu quo ita
ret paratus ad com-
municandum; posset
enim ne actus nega-
tionis, detraharet
fama proximi, com-
municare ipsum re-
linquendo ipsi pecca-
tori curam suam.

*Lib. 1. epist.
10. i. prim.*

¶ Item in codem art.
caute nota in nullo
caso dandam, aut ac-
cipiédam esse hostiam
non consecratam, quasi
loco communionis.
Dico autem hoc, q. 2
etiam tñcēte tam co-
municante quam ac-
cipiente hostiam, nō
esse celebratam, pro-
pter presentes qui in
distincte adorat, vel
adorare pñt quamli-
bus hostiam quam de-
ferri uel dari confi-
ciunt, illicitum est:
nā si nullus esset om-
nino pñsens, nō fin-
geret accipiens se co-
municare, sed absti-
neret omnino.

*In lib. de mu-
dicina peni-
tentia, ca. 3.
in med. 10. 9.*

¶ In réponsione ad
tertium eiusdem art.
nota q. de cœcta illa:
que corpus Christi
quasi ad examinatio-
nem ordinarent, non
fuerunt per concilia
universalia facta: sed
fuit concilium parti-
culariter, ut patet a
q. 4, & propterea nō
est mirum si errant.

*In Concil.
Carthagin.
can. 35.*

In q. 42. t. 4.

*In psalm. 98.
circa mc. ex-
positione.
tom. 8.*

QVAEST. LXXX.

Nisi conscientia reputat se indignum peccatum grauius, si se ingrat, grauius tamen uidetur offendere, qui fraudulenter illud praesumpserit simulare.

A D T E R T I V M dicendum, quod decreta illa sunt abrogata per contraria documenta Romanorum Pontificum. Dicit enim Stephanus Papa, ferri carentis vel aquae fermentis examinatione, confessionem extorqueri a quolibet, sacri canones non concedunt: spontanea enim confessione, vel testium approbatione, publicata delicta commissa sunt regimini nostro iudicare: occulta uero & incognita, illi sunt relinquenda, qui solus nouit corda filiorum hominum. Et idem habetur extra de purgationibus, capitulo ex tuarum. In omnibus enim talibus esse videtur Dei tentatio, unde sine peccato fieri non possunt, & gratius uideretur, si in hoc sacramento, quod est institutum ad remedium salutis, aliquis incurret iudicium mortis: unde nullo modo corpus Christi debet dari alicui suspecto de crimen, quasi ad examinationem.

ARTICULUS VII.

Vtrum nocturna pollutio aliquem impedit a sumptione huius sacramenti.

A D S E P T I M U M sic proceditur. Videtur, quod nocturna pollutio non impedit aliquem a sumptione corporis Christi. Nullus enim impedit a sumptione corporis Christi, nisi propter peccatum; sed nocturna pollutio accidit sine peccato: dicit enim Augustinus * 12. super Gen. ad literam, ipsa phantasia, qua sit in cogitatione sermocinantis, cum expressa fuerit in uisione somniantis, ut inter illam, & ueram coniunctionem corporum non discernatur, continuo mouetur caro. & sequitur, quod cum motum sequi solet, cum hoc tam sine peccato fiat, quam sine peccato a vigilantibus dicatur, quod ut diceretur procul dubio cogitatum est. ergo nocturna pollutio non impedit hominem ab huius sacramenti sumptione.

T 2 Præterea. Gregor. & dicit in epistola ad August. episcopum Anglorum, si quis sua coniunge non cupidine uoluptatis raptus, sed tantum creidorum liborum gratia uitur, ille profecto siue de ingressu ecclesiæ siue de sumendo corporis dominici mysterio, suo est iudicio relinquentus: quia prohiberi a nobis non debet accipere, qui in igne positus, nescit ardere. Ex quo patet, quod carnalis pollutio etiam vigilantis, si sit sine peccato, non prohibet hominem a sumptione corporis Christi. multo igitur min' prohibet nocturna pollutio dormientis.

T 3 Præterea. Nocturna pollutio uidetur solam immunditiam corporalem habere: sed alia immunditia corporales, quæ secundum legem impiedebant ab ingressu sanctorum, in noua lege non impiedunt a sumptione huius sacramenti: sicut de muliere paciente, uel menstruata, vel fluxum sanguinis patiente, scribit beatus Gregorius * Augustin. Episcopo. ergo uidetur quod neque etiam nocturna pollutio impedit hominem a sumptione huius sacramenti.

T 4 Præterea. Peccatum ueniale non impedit hominem a sumptione huius sacramenti, sed nec etiam peccatum mortale post penitentiam: sed dato quod nocturna pollutio prouenerit ex aliquo peccato precedenti (siue crux, siue turpiu cognitionum) plerumque tale peccatum est ueniale, & si aliquando sit mortale, potest contingere quod de mane peccaret, & peccatum suum con-

F fitetur. ergo uidetur, quod non debeat impediti a sumptione huius sacramenti.

T 5 Præterea. Grauius peccatum est homicidii, quam fornicationis: sed si aliquis de nocte soniet se homicidium perpetrare, aut furtum aut quodcumque aliud peccatum, non propter hoc impedit a sumptione corporis Christi ergo uidetur quod multo minus fornicatio somniata cum pollutione subsequente, impedit a sumptione huius sacramenti.

S E D C O N T R A est, quod Leu. 15. dicit, Vir, de quo egreditur semen coitus, immundus erit usque ad uesperum: sed immundus non patet aditus ad sacramenta. ergo uidetur quod propter pollutionem nocturnam aliquis impedit a sumptione huius sacramenti, quod est maximum sacramentum.

R E S P O N S U S. Dicendum, quod circa pollutionem nocturnam duo possunt considerari. Unum quidem, ratione cuius ex necessitate impedit hominem a sumptione huius sacramenti. Altius autem, ratione cuius non ex necessitate impedit hominem, sed ex quadam congruentia: ex necessitate quidem impedit hominem ab huius sacramenti perceptione, solum peccatum mortale. Et quantum nocturna ipsa pollutio secundum se considerata, peccatum mortale esse non possit, nihilominus tamen ratione sua causa quandoque habet peccatum mortale annexum, & ideo consideranda est causa pollutionis nocturnae. Quanquam enim prouenit a ea extrinseca spirituali, scilicet ex demoni illusione: qui sicut in prima parte habitum est, & phantasma commouere possunt, ex quorum apparitione pollutio interdum subsequitur: quandoque vero prouenit pollutio ex causa intrinseca spirituali, scilicet ex praecedentibus cognitionibus: aliquando autem ex causa intrinseca corporali, vel ex superfluitate siue debilitate naturæ, siue etiam ex superfluitate cibi uel portis: qualibet autem harum trium causarum potest, & sine peccato & cum peccato ueniali uel mortali existere: & si quidem sit sine peccato uel cum peccato ueniali, non ex necessitate impedit sumptionem huius sacramenti: ita scilicet homo sumendo sit rens corporis, & sanguinis Domini, si uero sit cum peccato mortali, impedit ex necessitate: illusio enim demonum quandoque prouenit ex praecedenti negligenti preparacionis ad * deuotionem, quia potest esse & mortale, & ueniale peccatum; quandoque vero prouenit ex sola nequitia demonum uolentium impedit hominem a sumptione huius sacramenti. unde legitur in collationibus patrum, quod cum quidam frater patetur pollutionem semper in sessis, in quibus certat communicandum, seniores comperto, quod nulla causa ab ipso precessar, decreuerunt quod propter hoc a communione non cessaret, & ita cessauit illusio demonum: similiter etiam praecedentes cognitiones lascivæ, quandoque possunt esse omnino sine peccato: puta cum aliquis causa lectionis, uel disputationis cogitat de talibus cogitare. Et si hoc sit sine concupiscentia & delectatione, non erunt cognitiones immunda, sed honestæ, ex quib[us] tamen pollutio sequi potest, sicut patet ex autoritate Aug. * supra inducta. Quandoque vero praecedentes cognitiones sunt ex concupiscentia, & delectatione, & si adhuc consensu, erit peccatum mortale: si autem desit, erit ueniale. Similiter etiam corporis quandoque est sine peccato: puta cum est ex infinitate naturæ: unde & quidam etiam in uigilando absque peccato fluxum feminis patiuntur, uel etiam si sit ex superfluitate naturæ: sicut enim contingit

2.2. q. 154. 2.
5. 8. 4. di. 9.
art. 4. q. 2. &
uero. 3. 8. art.
3. ad. 6.

Lib. 12. c. 15.
In med. to. 3.

Inff. II. 12. re
gittri ad ro.
interrogatio
nem, Arg. c.
10. non lon
ge a fine. ^

Loco nunc
dicto, paru
ante medie.
10.